

Явор Гърдев

ДРАМИТЕ НА СРЕДНАТА КЛАСА

Въпреки класовата бъркотия, която цари в българското общество през последните години – бъркотия, която правеше и продължава да прави почти невъзможно за българския театър да определя точно адресатите на своите представления – един от софийските театри (с нещатен актьорски състав!) успя много точно да намери нишата на своето присъствие и да се прицели в една практически неизчерпаема аудитория – зараждащата се средна класа. В това отношение “Театър 199” сътвори неоспорим социален прецедент – той произведе значителен контингент свои предани зрители, като осъществи изпреварващия ход да не попита публиката какво ѝ се иска да гледа, а по завиден начин да ѝ внуши, че тя иска да гледа точно това, което той произвежда. Така “Театър 199” осъществи най-успешната PR стратегия в националния пейзаж, като волно или неволно се възползва от напредничавата теория за “симулакрума” – той просто предложи на своята публика (не натрапчиво и с уважение към нея) да ѝ разкаже каква е тя самата и какво иска от този живот. И така я спечели. Добър ход. С него “Театър 199” започна да се превръща в един от строителите на новия български градски живот. Той въведе в театралния пейзаж стабилните икономически категории на “качественото” и “сигурното” и, което е най-голямото му постижение, убеди своята аудитория да си плаща, за да получи продукти с такива параметри. Така сигурността на “качественото” се превърна в сърцевина на идеологията за неговия продукт. “Театър 199” стана местен пионер в неолибералните стокови отношения в сферата на културата и активно и грамотно се включи в изграждането на необуржоазната идентичност, което човек като мен, изкушен от естетическите параметри на политическата икономия, не може да не признае.

И така, привлечен от ореола на естетико-икономическата виталност на този театър, пряко кореспондираща с друга подобна и съответна виталност – тази на световния драматургически хит Ясмина Реза, реших след театъра на еротико-революционния пролетарския гняв (“Марат/Сад”) да потъна в невротичния уют на театъра на средната класа (“Живот X 3”). От една страна – за да опитам най-пълноценно да се «разтворя» в актьорите, доколкото тази пиеса без съмнение им отделя водещата роля в проекта, и от друга, за да се завърна към интимния формат на театрално общуване. В това ми начинание съм значително улеснен от драматургическата сръчност и повратливост на текста на Ясмина Реза, която – след предишните си хитове «Неочакваният» и «Арт» - отново доказва, че е във форма. Така любопитството ми да скоча в дебрите на «градската» невроза и да се върна към комедийния ресурс на театъра могат да стъпят на една солидна база – точният театър и точните актьори. Едновременно с това ще се опитам да спазя анархистичния принцип на естетическо неподчинение – нещо, което се надявам да добави към комплексите, проблемите и драмите на средната класа една несресана фриволност, която да ги отмести от терена на сигурното в сферата на рискованото. Поне за малко. Партньори и съучастници в този опит ще бъдат актьорите Снежина Петрова, Емануела Шкодрева, Владимир Пенев и Атанас Атанасов, художничката Даниела Ляхова и композитора Калин Николов.

15.04.2003